

РАЗГОВОР СО
ДИМЧЕ НИКОЛОВ,
АКАДЕМСКИ
СЛИКАР ОД
СКОПЈЕ, НОСИТЕЛ
НА БРОЈНИ
ПРИЗНАНИЈА И
НАГРАДИ

Академскиот сликар од Скопје и професор на Скопската ликовна академија, Димче НИКОЛОВ, без сомнение е еден од најнаградуваните македонски ликовни творци. Во последнава деценија тој има освоено дури дваесетина награди, од кои 13 се врвни награди што на овој графичар му се доделени на меѓународните манифестации на графика.

На бројните признанија што на овој творец му пристигаат од светот, (досега освоил награди на триналето на графика во Германија, Шпанија, Полска, Кореја, Јапонија...) од скоро им се придоддени уште две: во жестоката конкуренција од 370 графичари од смот свет, ја доби една од петте врвни награди што ги доделува меѓународното жири на Меѓународното графичко биенале што се одржува во Љубљана, а исто таква награда тој доби и на Триналето за цртеж и графика во Лублин, Полска.

● НАГРАДИТЕ ОБВРЗУВААТ

Како е да бидеш наградуван, е првото прашање што се наметнува при средбата со овој творец. Димче Николов вели:

– Ако се отфрли лажната скромност, секој автор ќе мора да признае дека наградите му причинуваат задоволство. Особено кога се работи за оние што доаѓаат од светот. Зашто, на секому од нас му треба потврда за вредноста на она што го создава. Тоа значи дека она што излегло од твоето ателје некоего го допрело, некоего го разбрал и верификувал. Од друга страна, пак, тие награди и обврзуваат. Даваат еден подем за постудиозна работа. Не ти даваат да сопнеш, да застанеш, да здивнеш...

● Интересно е дека имате зад себе околу 150

групи настани од кои барем 80 се во светот. За разлика од тоа досега сте отвориле само пет самостојни изложби. Од каде таква диспропорција.

– Знаете, човек не може да се дели. Ќе се определи или за едното или за другото. Тоа оттаму, што јас да рече ме годишно учествувам на 10 до 15 меѓународни смотри на графичката продукција. Бидејќи таму учествувам со најнови дела кои досега не се прикажани пред окото на јавноста, тогаш излегува дека напосто не можам да постигнам со еднаков квалитет да сум присутен на двете сцени. А на самостојните изложби не би сакал да прикажувам нешто што веќе е видно, па ако сакате и наградено во светот.

● Вие после студиите во Љубљана, таму и останавте да живеете и творите. Во Скопје се вративте пред пет години на барање на нашата Академија. Колку тој ваш престој ви обезбеди пробив во светот?

– За мене се заложи многу мојот професор Богдан Борчиќ, кој ми овозможи да учествувам на 13. Биенале на светската графика во овој град. На 15-то биенале веќе добив и премија, а оттогаш практично, влегов во барабанот на светските збиднувања. Денес речиси не постои манифестација во светот на која не сум покануван. Инаку не знам сега кога би бил во

САКАМ ДА

● ОНА ШТО ГО СОЗДАВАМ НЕ САКАМ ДА НАЛИКУВА НА ЛЕТОТ НА ПЕПЕРУТКАТА ИЛИ НА ЦВЕТОТ НА КАКТУСОТ ШТО ГИНЕ ЗА ЕДНО ДЕНОНОКИЕ

ДРУГАРУВАМ

СО

● КАЈ НАС СЕ УШТЕ ДОБРО СЕ КОТИРААТ ОНИЕ АВТОРИ КОИ КОКЕТИРААТ СО УМЕТНОСТА: ГО СЛИКААТ ОНА ШТО ГО БАРА ПАЗАРОТ

● ГРАФИКАТА СЕ ПОТЦЕНУВА, НО ВРЕМИЊАТА СЕ МЕНУВААТ И РАБОТИТЕ ОДАТ НА ПОДОБРО

малку се изменија работите. Вредностите почнаа да си го заземаат своето вистинско место. Еве, сè повеќе има студенти кои сакаат да дојдат на мојот оддел, да ги учат тајните на графиката. Значи, сепак, нешто се случува. Отпорот полека почнува да се топи...

ВЕЧНОСТА

Винка САЗДОВА

Словенија како би гледале не мене. А порано немаше проблеми. Јас бев еднаков меѓу еднаквите.

● ИГРАМ СО ЛИНИИТЕ

● Но, сепак, којзнае какво би било вашето творештво да бевте прикован за ова парче земја?

– Тоа не може да се исклучи. Фактот е дека овој микро свет во кој ние, не по наша вина сме втурнати да живееме, претставува оптоварувања и сопирачка. Ниту знаеме што се случува во светот, зборувам за уметноста, ниту пак светот знае што ние правиме. Се улукуваме во нашите ситни страсти и копнежи што се исцрпуваат во еден здив. Мене тоа многу ми пречи. Макар што локално то не значи дека е и помалку вредно, сепак, јас сакам од на долги патеки. Она што го создавам не сакам да наликува на летот на пеперутката или цветот на кактусот што гине во едно деноноќие, туку сакам да другарувам со вечнота...

● Имате препознатлив ликовен ракопис на полето на графиката. Го освојувате просторот преку играта на црно-белата боја и просторот. Бегате од конкретноста?

– Ја сакам чистата графика. Работам само длабок печат и акватинта кои не поднесуваат импровизации, туку бараат едно добро познавање на техниката и совршен

цртеж. Мене притоа најмногу ме интересира односот на елементите во ликовниот простор. Играм со бојата и линиите, го освојувам просторот и неговата длабочина, без притоа да се врзувам за некоја препознатливост и конкретност што може насекаде да се види. Некои велат дека тоа е апстракција, но ја не би го нарекол тоа така. Линиите и просторот во мојот ликовен свет се нешто што постои и жари. Нешто што се чувствува и насира. Свет доволен самиот на себе си.

● ПОТЦЕНУВАЊЕ ОД НЕЗНАЕЊЕ

● Кога сме веќе кај графиката не можам а да не ве запрашам за нејзиниот третман кај нас. Ми се чини и дека дури и академските слиакри на графиката гледаат со доза на потценување. Сметаат дека нема во неа многу уметност?

– За жал, добро сте процениле. Јас тоа најдобро го чувствувам на сопствената кожа. Има колеги кои умеат со потсмев да ме запрашаат: па, што ќе ти е тоа? Меѓутоа, сето тоа доаѓа од една тотална неинформираност. Кај нас добра слика е сеуште само онаа на која може да се види важна со некои цветови во силни бои, или некое пејсаж кој му годи на окото. За жал, кај нас сеуште добро се котираат авторите кои кокетираат со уметноста: го сликаат она што го бара пазарот. И се додворуваат на публиката. Меѓутоа, сепак, чинам дека во последно време,

● Можеби графиката не е толку на цена и поради мноштвото примероци во кои таа се мултиплицира?

– Тоа е пак од незнаење. Графиката има вредност сè дури е оригинален отисок од авторот, а не некоја индустриска продукција. Вреден е и нејзиниот 100-ти, па и нејзиниот 500-ти примерок. Така е барем во светот, а се разбира, ако се мисли на комерцијалноста, првите примероци се најмногу на цена.

● И покрај сè, факт е дека кај нас има многу малку автори што се занимаваат со графика?

– Тоа пак е врзано со нејзиниот третман, а има тука уште еден момент: за слика треба само платно и бои, а за графика треба добро опремено ателје со машини кои скапо чинат. Згора на тоа графиката не се создава во еден миг, туку за неа треба еден добро обмислен процес. Многу студии, цртежи и претходат на добро осмислената графика. И на крајот, ако не си добар мајстор на играта, може се да биде без ефекти. Меѓутоа, пак ќе речам: чувствувам задоволство што жедта за графиката почнува да расте и таа полека по сигурно си го зазема местото што ѝ припаѓа. Макар и колку да сме мала и затворена средина, која избилува со отпор кон новото, сепак, уште одамна е докажано дека вредноста, кога и да е, се зачитува со ловориките што ѝ припаѓаат. Тоа нека ни е утеха, но јас би сакал да биде и многу повеќе од тоа: да биде реалност за секој од нас...